Návrh plánu péče

Plán péče
o
přírodní památku
Pod Rýzmburkem

na období
(2013 – 2028) na 15 let od schválení platnosti zřizovacího předpisu

1. Základní údaje o zvláště chráněném území

1.1 Základní identifikační údaje

kód EVL: CZ0523011
evidenční číslo zapsání do ÚSOP:
kategorie ochrany: PP
název území: Pod Rýzmburkem
druh právního předpisu, kterým bylo území vyhlášeno: nařízení Královéhradeckého kraje
orgán, který předpis vydal: Rada Královéhradeckého kraje
číslo předpisu:
datum platnosti předpisu:
datum účinnosti předpisu:

1.2 Údaje o lokalizaci území

kraj: Královéhradecký
okres: Náchod
obec s rozšířenou působností: Náchod
obec s pověřeným obecním úřadem: Česká Skalice
obec: Žernov
katastrální území: Žernov u České Skalice

Příloha č. M1:
Orientační mapa 1:10 000 s vyznačením území

1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí

Zvláště chráněné území:

Katastrální území: *796590, Žernov u České Skalice*

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v ZCHÚ (m^2)
1152		vodní plocha	vodní nádrž umělá	545	6733	6733
1163		ostatní plocha	jiná plocha	545	1952	1952
Celkem						**8685**

Ochranné pásmo je dle § 37 zákona č. 114/1992 Sb. území ve vzdálenosti 50 m od hranice ZCHÚ

Katastrální území: *796590, Žernov u České Skalice*

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Číslo listu vlastnictví	Výměra parcely celková podle KN (m^2)	Výměra parcely v OP (m^2)
st. 160		zastavěná plocha a nádvoří	zbořeniště	545	210	210

1160		ostatní plocha	ostatní komunikace	545	1 116	1010
1161		trvalý travní porost		545	1 377	1187
1162		lesní pozemek		545	546	486
1164		trvalý travní porost		545	4 496	3005
1167		zahrada		545	2155	510
1168		zahrada		545	3846	3631
1153		ovocný sad		545	1983	1961
1155		orná půda		545	121 881	6015
1239		trvalý travní porost		541	11 101	1605
1241		ostatní plocha	ostatní komunikace	10001	14 820	2670
1242		ostatní plocha	jiná plocha	10001	1042	245
1247		lesní pozemek		10001	38 325	3782
1257		ostatní plocha	ostatní dopravní plocha	10001	787	83
560		ostatní plocha	jiná plocha	541	1 005	958
582/4		ostatní plocha	ostatní komunikace	471	7966	570
st. 90		zastavěná plocha a nádvoří		541	1 182	240
st. 94/1		zastavěná plocha a nádvoří		545	6505	80
Celkem						**28248**

Příloha č. M2:
Katastrální mapa 1:2 000 se zákresem ZCHÚ

1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma

Druh pozemku	**ZCHÚ** plocha v ha	**OP** plocha v ha	Způsob využití pozemku	**ZCHÚ** plocha v ha
lesní pozemky	-	0,4268		
vodní plochy	0,6733	-	zamokřená plocha	-
			rybník nebo nádrž	0,6733
			vodní tok	-
trvalé travní porosty	-	0,5797		
orná půda	-	0,6015		
ostatní zemědělské pozemky (zahrada)	-	0,6102		
ostatní plochy	0,1952	0,5536	neplodná půda	-
			ostatní způsoby využití	0,1952
zastavěné plochy a nádvoří	-	0,053		
plocha celkem	**0,8685**	**2,8248**		

Příloha č. M2:
Katastrální mapa 1:2 000 se zákresem ZCHÚ

1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími

národní park: není
chráněná krajinná oblast: není
jiný typ chráněného území: není

Natura 2000
ptačí oblast: není
evropsky významná lokalita: CZ0523011 Pod Rýzmburkem

Příloha č. M1:
Orientační mapa 1: 10 000 s vyznačením území

1.6 Kategorie IUCN

Kategorie III. - přírodní památka

1.7 Předmět ochrany ZCHÚ

1.7.1 Předmět ochrany ZCHÚ podle zřizovacího předpisu

Hlavním předmětem ochrany je populace čolka velkého *(Triturus cristatus)* a jeho biotop. Tímto biotopem se rozumí vlastní plocha rybníku, na ní navazující litorální pásmo a podmáčené plochy kolem rybníku. Předmětem ochrany jsou i další druhy zvláště chráněných druhů obojživelníků: čolek obecný *(Triturus vulgaris)*, čolek horský *(Triturus alpestris)*, kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*, ropucha obecná *(Bufo bufo)*, rosnička zelená *(Hyla arborea)* a skokan zelený *(Rana esculenta)*.

1.7.2 Hlavní předmět ochrany ZCHÚ – současný stav

A. Ekosystémy
Ekosystémy nejsou předmětem ochrany.

B. Druhy

název druhu	aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ	stupeň ohrožení	popis biotopu druhu
čolek velký *(Triturus cristatus)*	stovky jedinců	silně ohrožený	Čolek velký obývá rozmanité biotopy, důležitá je však blízkost vody. K rozmnožování vyhledává čisté, nepřerybněné rybníky, tůně, zatopené lomy či pískovny s vodní vegetací. Během období rozmnožování žijí čolci velcí ve vodě. Pokud voda, kde se rozmnožili, nevyschne, zůstávají v ní dospělí čolci až do pozdního léta. Pokud žijí suchozemským životem, bývají přes den schovaní v úkrytech pod kameny, kmeny, v děrách v zemi a podobně. V noci se vydávají na lov různých členovců, červů či plžů. Než nastanou noční mrazy, vyhledávají bezmrazé úkryty, kde v zimním klidu přečkají zimu.

C. Útvary neživé přírody
V ploše PP se nevyskytují útvary neživé přírody, které jsou předmětem ochrany.

1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu

A. Typy přírodních stanovišť
Na lokalitě nejsou stanoveny naturové biotopy.

B. Evropsky významné druhy a ptáci

název druhu	**aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ**	**stupeň ohrožení**	**popis biotopu druhu**
čolek velký *(Triturus cristatus)*	stovky jedinců	silně ohrožený	Čolek velký obývá rozmanité biotopy, důležitá je však blízkost vody. K rozmnožování vyhledává čisté, nepřerybněné rybníky, tůně, zatopené lomy či pískovny s vodní vegetací. Během období rozmnožování žijí čolci velcí ve vodě. Pokud voda, kde se rozmnožili, nevyschne, zůstávají v ní dospělí čolci až do pozdního léta. Pokud žijí suchozemským životem, bývají přes den schovaní v úkrytech pod kameny, kmeny, v děrách v zemi a podobně. V noci se vydávají na lov různých členovců, červů či plžů. Než nastanou noční mrazy, vyhledávají bezmrazé úkryty, kde v zimním klidu přečkají zimu.
čolek obecný *(Triturus vulgaris)*	desítky	silně ohrožený	Čolek obecný žije v listnatých lesích, v parcích a na loukách stejně jako ve výše položených skalnatých, v létě skutečně suchých oblastech. Rozmnožování probíhá v osluněných menších vodních nádržích, lesních rybníčcích i v kalužích na nezpevněných lesních cestách. Proniká i do méně přitažlivých, často znečištěných vod, někdy i do hlubokých studní a dokonce do slabě brakické vody. Nevyhýbá se ani bezprostřední blízkosti lidských obydlí, zahradním jezírkům, bazénům apod. Dává přednost nádržím s bohatou vodní vegetací
čolek horský *(Triturus alpestris)*	jednotlivě	silně ohrožený	Čolek horský se vyskytuje v menších vodních nádržích a tůňkách (kalužích) umístěných v lese nebo v blízkosti lesa, někdy i v intravilánu (požární nádrže). V suchozemské fázi žije skrytým způsobem především ve vlhkých lesích, aktivní je zejména po setmění. Živí se drobnými bezobratlými, příležitostně čerstvě metamorfovanými žabkami. Rozmnožování probíhá na jaře ve vodě a je provázeno svatebními tanci. Vajíčka samice lepí jednotlivě na vodní rostliny, obvykle klade 100 – 200 vajíček.

kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*	vyšší desítky	silně ohrožený	Kuňka ohnivá žije v rybnících s mělčinami, v tůňkách a loužích. Přezimuje na souši zahrabaná v zemi. Rozmnožování probíhá v mělké vodě s hustou vegetací. Po skončení rozmnožování obývá louky a lesy. Obě pohlaví od pozdního jara až do léta obývají vodu, ve které probíhá i rozmnožování. Oplodněné samičky kladou vajíčka ve shlucích především v květnu a červnu. Místa pro kladení vajíček jsou oddělena od ostatní vodní plochy. Shluky se nachází na vodních rostlinách a kamenech.
ropucha obecná *(Bufo bufo)*	vyšší desítky až stovky	ohrožený	Ropucha obecná je druh s vysokou přizpůsobivostí. Obývá převážně smíšené lesy v pahorkatinách a horách, vyskytuje se od nížin až do vysokých nadmořských výšek. K rozmnožování dochází ve vodních nádržích, lesních rybníčcích, bažinách, příležitostně i v potocích a menších říčkách. Migruje na velké vzdálenosti a s výjimkou období rozmnožování žije i daleko od vody. Je častým obyvatelem lidských osad, běžná i ve velkých městech
skokan zelený *(Rana esculenta)*	jednotlivě	silně ohrožený	Jedná se o hybridního křížence skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) a skokana krátkonohého (*Rana lessonae*). Skokan zelený obývá stejné lokality jako oba rodičovské druhy. Vyskytuje se ve vodních plochách různých typů včetně malých rybníčků, velkých rybníků a jezer, stejně jako v pomalu tekoucích řekách a jejich ramenech. Skokan zelený zimuje na souši nebo ve vodě.
rosnička zelená *(Hyla arborea)*	jednotlivě	silně ohrožený	Rosnička zelená preferuje osluněné porosty poblíž malých a středně velkých přirozených vodních ploch s bohatou pobřežní vegetací. Prostředí obývané mladými jedinci musí splňovat tyto požadavky: vysokou vlhkost a maximální oslunění s vhodnou vegetací. K rozmnožování dochází v malých, často periodických tůních, menších rybnících nebo v mělké příbřežní vodě větších vodních nádrží.

1.9 Cíl ochrany

Dlouhodobým cílem ochrany je udržení a zlepšení stávajícího stavu lokality, které povede ke stabilizaci a posílení populace čolka velkého *(Triturus cristatus)*. Zkvalitnění stanovištních podmínek povede taktéž ke zlepšení situace ostatních chráněných druhů obojživelníků vázaných na tuto vodní plochu. Pro zachování předmětu ochrany v příznivém stavu je nezbytná péče o hráz rybníka, jeho technické prvky, vlastní vodní plochu i přilehlý litorál.

2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany

2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů

Obecně – Pod Rýzmburkem – jedná se o malý rybníček nad horní hranou údolí Úpy u zříceniny hradu Rýzmburk asi 0,5 km SZ od obce Žernov. Lokalita leží nedaleko národní kulturní památky - Babiččino údolí, které je protnuto tokem Úpy táhnoucí se S–J směrem. Nadmořská výška je cca 355 m.

Geomorfologie – Dle regionálního členění reliéfu (Demek 1987) náleží zájmová oblast do provincie Česká vysočina, Krkonošsko-jesenické subprovincie, Krkonošské oblasti, celku Krkonošské podhůří, podcelku Zvičinsko-kocléřovský hřbet a okrsku Kocléřovský hřbet. Kocléřovský hřbet je rozsáhlá nesouměrná kuesta V-Z směru. Tento okrsek má charakter ploché vrchoviny na cenomanských pískovcích a slepencích a spodnoturonských slínovcích.

Geologie a pedologie – Plošinu nad údolní hranou pokrývají pleistocenní říční štěrky. Dle typologie půd TKSP převažuje hnědozem modální.

Hydrologie – Lokalita se nachází v povodí Úpy, která se vlévá v Jaroměři do Labe. Číslo hydrologického pořadí 1-01-02-052. V zájmovém území se nachází bezejmenný rybník o výměře cca 0,38 ha, ležící pod hradem Rýzmburk.

Klimatologie – Dle Quitta (1971) se jedná o mírně teplou oblast, podoblast MT7.

Označení regionu	mírně teplý
Počet dní s teplotou alespoň 10°C	140-160
Srážkový úhrn ve vegetačním období	400-450
Počet dnů se sněhovou pokrývkou	60-80
Průměrná roční teplota	6 - 7°C
Průměrné roční srážky	650 - 750 mm

Konkrétní údaje o základních klimatických prvcích jsou z měření stanice Kleny, Dubenský dvůr, údaje o srážkových úhrnech ze stanice Žernov, Ratibořice.

Měsíční dlouhodobý průměrný úhrn srážek (mm)
Měsíc:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	celkem
54	44	41	48	59	75	88	84	59	54	55	56	717

Měsíční dlouhodobé průměrné teploty (°C)
Měsíc:

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	celkem
-2,7	-1,5	2,2	7,5	12,6	15,2	17,0	16,0	12,5	7,5	2,5	-0,8	7,3

Botanika - Vlastní plocha rybníka je z větší části zarostlá rákosinami a chybí zde jakékoliv porosty vodních makrofyt. V litorální zóně byl zjištěn rákos obecný *(Phragmites australis)*, orobinec širokolistý *(Typha latifolia)*, ostřice měchýřkatá *(Carex vesicaria)*, žabník jitrocelový *(Alisma plantago-lanceolata)*, zblochan vzplývavý *(Glyceria fluitans)*, šmel okoličnatý *(Butomus umbellatus)*, ostřice pobřežní *(Carex riparia)*, bahnička bradavkatá *(Eleocharis mamillata)*, rdesno obojživelné *(Persicaria amphibia)* a okřehek malý *(Lemna minor)*.
Jižní břehy rybníčku jsou lemovány mokřadními vrbinami *(Salix fragilis)*. Dalšími druhy břehových porostů jsou jasan ztepilý *(Fraxinus excelsior)*, javor mléč *(Acer platanoides)*, jabloň *(Malus domestica)* a invazivní topol kanadský *(Populus × canadensis)*. V keřovém patře se vyskytují šeřík obecný *(Syringa vulgaris)*, bříza bělokorá *(Betula pendula)*, javor mléč *(Acer pseudplatanus)*, třešeň ptačí *(Prunus avium)*, růže šípková *(Rosa canina)*, ptačí zob obecný *(Ligustrum vulgare)*, svída krvavá *(Cornus sanguinea)*, bez černý *(Sambucus nigra)*, v podrostu pak svízel povázka (*Galium mollugo agg.)*, bršlice kozí noha *(Aegopodium podagraria)*, kopřiva dvoudomá *(Urtica dioica)*, kuklík městský *(Geum urbanum)*, netýkavka malokvětá *(Impatiens parviflora)*, svízel vonný *(Galium odoratum)*, česnáček lékařský *(Alliaria petiolata)*, metlice trsnatá *(Deschampsia cespitosa)*, vrbina penízková *(Lysimachia nummularia)*, čarovník pařížský *(Circaea lutetiana)* a měsíčnice vytrvalá *(Lunaria rediviva)*.
Východní okraj lokality je tvořen degradovanou vlhkou pcháčovou loukou zarůstající chrasticí rákosovitou *(Phalaris arundinacea)* a dalšími expanzivními druhy např. kopřivou dvoudomou *(Urtica dioica)*, starčkem Fuchsovým *(Senecio ovatus)* a ruderálními druhy – pcháčem rolním *(Cirsium arvense)*, třtinou křovištní *(Calamagrostis epigejos)* a ostružiníkem křovitým *(Rubus fruticosus* agg.*)*.

Invazní neofyty (Pyšek et al., 2002) nejsou časté, nalezeny byl topol kanadský *(Populus × canadensis)*, šeřík obecný *(Syringa vulgaris)* a netýkavka malokvětá *(Impatiens parviflora)*.

Na ploše EVL byl v kategorii ohrožených druhů zaznamenán výskyt jednoho zvláště chráněného druhu - měsíčnice vytrvalá (*Lunaria rediviva)*. Potvrzeno bylo bezmála deset jedinců na svahu od cesty na jižní straně rybníčku.

Vyskytuje se zde několik druhů zařazených do červeného seznamu ohrožené flóry ČR (Grulich 2012):

šmel okoličnatý *(Butomus umbellatus)* (C4a)
ostřice pobřežní *(Carex riparia)* (C4a)
bahnička bradavkatá *(Eleocharis mamillata)* (C4a)
měsíčnice vytrvalá *(Lunaria rediviva)* (§3, C4a)

Vysvětlivky: C4 - druh vzácný vyžadující pozornost
§3 - kategorie ve vyhlášce č. 395/1992 Sb.

Zoologie – Periodicky vysychající rybník zajišťuje vhodné podmínky pro výskyt řady obojživelníků. Kromě silného zastoupení čolka velkého (*Triturus cristatus*) se zde z ocasatých obojživelníků dále vyskytuje čolek obecný *(Triturus vulgaris)* a čolek horský *(Triturus alpestris)*. Z bezocasých byli potvrzeni kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*, ropucha obecná *(Bufo bufo)* a skokan hnědý *(Rana temporaria)*. Monitoringem lokality prováděným Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR v r. 2011 byly zjištěny i druhy: rosnička zelená *(Hyla arborea)* a skokan zelený *(Rana esculenta)*.

ÚSES – Část lokality a jejího ochranného pásma je součástí stávajícího biokoridoru regionálního významu RK 769. Tento biokoridor je tvořen rozsáhlým lesním komplexem navazujícím na regionální biocentrum 526 – Babiččino údolí.

Přehled zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů

název druhu	**aktuální početnost nebo vitalita populace v ZCHÚ**	**kategorie podle vyhlášky č. 395/1992 Sb.**	**popis biotopu druhu, další poznámky**
čolek velký *(Triturus cristatus)*	stovky	silně ohrožený	Obývá rozmanité biotopy, důležitá je však blízkost vody. K rozmnožování vyhledává čisté, nepřerybněné rybníky, tůně, zatopené lomy či pískovny s vodní vegetací. Během období rozmnožování žijí čolci velcí ve vodě. Pokud voda, kde se rozmnožili, nevyschne, zůstávají v ní dospělí čolci až do pozdního léta. Pokud žijí suchozemským životem, bývají přes den schovaní v úkrytech pod kameny, kmeny, v děrách v zemi a podobně. V noci se vydávají na lov různých členovců, červů či plžů. Než nastanou noční mrazy, vyhledávají bezmrazé úkryty, kde v zimním klidu přečkají zimu.
čolek obecný (*Triturus vulgaris*)	desítky	silně ohrožený	Žije v listnatých lesích, v parcích a na loukách stejně jako ve výše položených skalnatých, v létě skutečně suchých oblastech. Rozmnožování probíhá v osluněných menších vodních nádržích, lesních rybníčcích i v kalužích na nezpevněných lesních cestách. Proniká i do méně přitažlivých, často znečištěných vod, někdy i do hlubokých studní a dokonce do slabě brakické vody. Nevyhýbá se ani bezprostřední blízkosti lidských obydlí, zahradním jezírkům, bazénům apod. Dává přednost nádržím s bohatou vodní vegetací
čolek horský *(Triturus alpestris)*	jednotlivě	silně ohrožený	Žije v menších vodních nádržích a tůňkách (kalužích) umístěných v lese nebo v blízkosti lesa, někdy i v intravilánu (požární nádrže). V suchozemské fázi žije skrytým způsobem především ve vlhkých lesích, aktivní je zejména po setmění. Živí se drobnými bezobratlými, příležitostně čerstvě metamorfovanými žabkami. Rozmnožování probíhá na jaře ve vodě a je provázeno svatebními tanci. Vajíčka samice lepí jednotlivě na vodní rostliny, obvykle klade 100 – 200 vajíček.
kuňka ohnivá *(Bombina bombina)*	vyšší desítky	silně ohrožený	Žije v rybnících s mělčinami, v tůňkách a loužích. Přezimuje na souši zahrabaná v zemi. Rozmnožování probíhá v mělké vodě s hustou vegetací. Po skončení rozmnožování obývá louky a lesy. Obě pohlaví od pozdního jara až do léta obývají vodu, ve které probíhá i rozmnožování. Oplodněné samičky kladou vajíčka ve shlucích především v květnu a červnu. Místa pro kladení vajíček jsou oddělena od ostatní vodní plochy. Shluky se nachází na vodních rostlinách a kamenech.

ropucha obecná *(Bufo bufo)*	vyšší desítky až stovky	ohrožený	Druh s vysokou přizpůsobivostí. Obývá převážně smíšené lesy v pahorkatinách a horách, vyskytuje se od nížin až do vysokých nadmořských výšek. K rozmnožování dochází ve vodních nádržích, lesních rybníčcích, bažinách, příležitostně i v potocích a menších říčkách. Migruje na velké vzdálenosti a s výjimkou období rozmnožování žije i daleko od vody. Je častým obyvatelem lidských osad, běžná i ve velkých městech
skokan zelený *(Rana esculenta)*	jednotlivě	silně ohrožený	Jedná se o hybridního kříženec skokana skřehotavého (*Rana ridibunda*) a skokana krátkonohého (*Rana lessonae*). Obývá stejné lokality jako oba rodičovské druhy. Vyskytuje se ve vodních plochách různých typů včetně malých rybníčků, velkých rybníků a jezer, stejně jako v pomalu tekoucích řekách a jejich ramenech. Skokan zelený zimuje na souši nebo ve vodě.
rosnička zelená *(Hyla arborea)*	jednotlivě	silně ohrožený	Osluněné porosty poblíž malých a středně velkých přirozených vodních ploch s bohatou pobřežní vegetací. Prostředí obývané mladými jedinci musí splňovat tyto požadavky: vysokou vlhkost a maximální oslunění s vhodnou vegetací. K rozmnožování dochází v malých, často periodických tůních, menších rybnících nebo v mělké příbřežní vodě větších vodních nádrží.

2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti

A. Ochrana přírody

Do doby vyhlášení EVL nebyla lokalita chráněna jiným stupněm ochrany. Místní populace čolka velkého *(Triturus cristatus)* je monitorována od roku 2000 a je nebývale silná, vitální a na jednotku plochy poměrně zhuštěná. Příznivé podmínky umožňují taktéž výskyt dalších druhů obojživelníků.

B. Lesní hospodářství

Na lokalitě se lesnicky nehospodaří.

C. Zemědělské hospodaření

Na lokalitě se zemědělsky nehospodaří.

D. Rybníkářství

Rybník je patrný již na mapách II. vojenského mapování (1836 - 1852). Důvod zbudování rybníku nelze historicky doložit.

E. Myslivost

Rybník není v současné době výkonem práva myslivosti významněji ovlivněn.

F. Rybářství

Rybník není evidován jako rybářský revír.

G. Rekreace a sport

Na rybníku nejsou provozovány sporty a rekreace. Ani v budoucnu se nepředpokládá jeho rekreační využití.

H. Těžba nerostných surovin
V lokalitě se neprovádí žádná těžba nerostných surovin a ani v budoucnosti se s těžbou na této lokalitě nepočítá.

I. Jiné způsoby využívání
Nejsou známé žádné jiné způsoby využívání lokality.

2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy

Vyhlašovací dokumentace pro část soustavy Natura 2000 EVL Pod Rýzmburkem (Nařízení vlády č. 208/2012 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit, Sdělení MŽP č. 81/2008 Sb., o evropsky významných lokalitách, které byly zařazeny do evropského seznamu)
Povolení k nakládání s vodami vydané Městským úřadem Náchod, Čj. 3579/2007/ŽP/Na/P ze dne 28.11.2007

2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch

2.4.1 Základní údaje o lesích

Na ploše přírodní památky se nenacházejí lesní pozemky.

2.4.2 Základní údaje o rybnících, vodních nádržích a tocích

Název rybníka (nádrže)	Rýzmburský rybník
Katastrální plocha	6733 m^2
Využitelná vodní plocha	3834 m^2
Plocha litorálu	1408 m^2
Průměrná hloubka	nezjištěno
Maximální hloubka	nezjištěno
Postavení v soustavě	Rybník není v soustavě
Manipulační řád	Není zpracován
Hospodářsko provozní řád	Není zpracován
Způsob hospodaření	Nehospodaří se zde
Intenzita hospodaření	Nehospodaří se zde
Povolení k nakládání s vodami	Povolení k nakládání s povrchovými vodami k jejich vzdouvání a akumulaci v Rýzmburském rybníce na p.p.č. 574 v k.ú. Žernov u České Skalice vydal Městský úřad Náchod, odbor životního prostředí pod č.j. 3579/2007/ŽP/Na/P ze dne 28. 11. 2007.
Pasporty	K rybníku je k dispozici historický pasport z r. 1893 a pasport z dubna 2007 ověřený vodoprávním úřadem - Městským úřadem Náchod, odborem životního protředí pod č.j. 3579/2007/ŽP/Na/P ze dne 28. 11. 2007.
Výjimka k aplikaci látek znečišťujících vodu (krmiva, hnojiva)	-
Parametry zvláštních povodní (u rybníků III. kategorie)	Není zpracováno
Vlastník rybníka	SJM Berkovec Luboš a Berkovcová Ludmila

Uživatel rybníka	Berkovec Luboš a Berkovcová Ludmila
Rybářský revír	Rybník není evidován v rybářských revírech
Správce rybářského revíru	-
Zarybňovací plán	-
Průtočnost – doba zdržení	Rybník je napájen dešťovou vodou, splachem nebo průsakem z horninového prostředí

Příloha č. M3, č. T2:
Mapa dílčích ploch a objektů 1:2 000 - příloha M3
Popis dílčích ploch a objektů výčet plánovaných zásahů v nich - příloha T2

2.4.3 Základní údaje o útvarech neživé přírody

V ploše přírodní památky se nevyskytují útvary neživé přírody, které jsou předmětem ochrany.

2.4.4 Základní údaje o nelesních pozemcích

V rámci EVL byly určeny následující funkční plochy: vodní plocha rybníka (PL-1) s přechodem do litorálního pásma (PL-2) a objektem hráze (PL-3). Sukcesí dochází k zarůstání vodní plochy rákosinami a vodními rostlinami, což způsobuje zmenšování volné vodní hladiny. Přístup k požeráku je možný po příjezdové cestě, která vede po hrázi rybníčku. Na plochu přírodní památky navazují travní porosty využívané zejména pro pastvu zvířat z přilehlé farmy, pole a zahrada.

Příloha č. M3, č. T2:
Mapa dílčích ploch a objektů 1:2 000 – příloha M3
Popis dílčích ploch a objektů výčet plánovaných zásahů v nich – příloha T2

2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup

Do doby vyhlášení EVL nebyla lokalita chráněna. Populace čolka velkého *(Triturus cristatus)* je monitorována od roku 2000.

2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize

Kolize je možná v rámci případného rybářského využití rybníka. Nepřípustný je také chov vodní drůbeže. Podmínkou pro zachování stabilních populací obojživelníků je udržování litorálního pásma. Zejména, pokud by byla snaha rybník odbahnit, je důležité zachovat mělkovodní partie, které jsou pro hlavní předmět ochrany - čolka velkého *(Triturus cristatus)* a pro další zvláště chráněné druhy obojživelníků klíčové, zejména v období rozmnožování. Odbahnění by mělo probíhat na základě projektu schváleného orgánem ochrany přírody.

3. Plán zásahů a opatření

3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ

Lokalita se z hlediska populací obojživelníků nachází v optimálním stavu. Tento stav může být ovšem ohrožen zanedbáním péče o technický stav hráze a výpustného zařízení (požeráku). Může docházet ke snižování vodní hladiny, což by mělo neblahé důsledky na populace obojživelníků zejména v době rozmnožování. Prudký nárůst vlhkomilné vegetace může mít významný vliv na následné zazemňování lokality.
Pro zlepšení stavu přírodní památky bude nutné provést opatření spočívající v udržování funkčního stavu hráze i požeráku a odstraňování náletových dřevin z břehů rybníčka. V případě odbahňování rybníka je důležité zachování litorálního pásma. Odbahňování musí být prováděno šetrně a pouze v období, kdy nedochází k rozmnožování obojživelníků, tj. od začátku října do začátku března.

3.1.1 Rámcové zásady péče o území nebo zásady jeho jiného využívání

a) péče o lesní pozemky

Na ploše ZCHÚ nejsou zastoupeny lesní porosty. Lesnické hospodaření prováděné v lesních porostech v bezprostředním okolí přírodní památky v souladu s ustanoveními zákona o lesích č. 289/1995 Sb., tj činnosti související s obnovou, výchovou a ochranou lesa nelze považovat za poškozování přírodní památky.

b) péče o rybníky (nádrže) a vodní toky

Rámcová směrnice péče o rybníky

Název rybníka (nádrže)	Rýzmburský rybník
Způsob hospodaření	nehospodaří se zde
Intenzita hospodaření	nehospodaří se zde
Manipulace s vodní hladinou	manipulace s vodní hladinou je nepřípustná v období rozmnožování obojživelníků (tj. začátek března – začátek října)
Způsob letnění nebo zimování	neletní se, nezimuje se
Způsob odbahňování	šetrné odbahnění bude provedeno v období listopad – únor, nutno zachovat mělké litorální pásmo.
Způsoby hnojení	hnojení nebude prováděno
Způsoby přikrmování	přikrmování nebude prováděno
Způsoby použití chemických látek	chemické látky nebudou používány
Rybí obsádky	rybník nebude zarybněn

Podrobný popis navrhovaných zásahů a opatření v kapitole 3.1.2. b)

c) péče o nelesní pozemky

Rámcová směrnice péče o nelesní plochy

Typ managementu	Každoroční kosení rákosin, odstraňování náletu
Vhodný interval	Rákosiny - sečení 1x za dva roky (ideálně konec května), odstraňování náletů - 1x za 5 let
Minimální interval	Rákosiny 1x za dva roky, nálety 1x za 5 let
Pracovní nástroj	ruční nebo lehké mechanické nástroje (křovinořez, kosa, motorová pila)
Kalendář pro management	rákosiny v období konec května – začátek června

Podrobný popis navrhovaných zásahů a opatření v kapitole 3.1.2. c)

d) péče o rostliny

Rybník představuje ukázku společenstev rybářsky nevyužívaného rybníka. V dlouhodobém měřítku hrozí nebezpečí zarůstání a sedimentace organického materiálu na dně rybníčka. Pro zachování biotopů by bylo vhodné šetrné odbahnění. V tom případě je však nutné zachování litorálního pásma. Expanzi rákosin je nutné eliminovat kosením. Náletové dřeviny lemující rybníček by měly být z části vykáceny, aby došlo k prosvětlení lokality.

e) péče o živočichy

Rámcová směrnice péče o živočichy

čolek velký *(Triturus cristatus)*	Období pobytu v rybníku je relativně dlouhé – mezi 3. až 8. měsícem, na zimování se příliš od vody nevzdaluje (max. migrační schopnost cca 400 m).	Udržování vodní hladiny v rybníku (PL-1), její trvalé oslunění, bez rybí obsádky. Pravidelné vyřezávání náletových dřevin z okrajů vodních ploch (PL-2). Minimalizovat manipulaci s hladinou a v podmínkách hospodaření stanovit maximálně povolený způsob rybničního hospodaření jako extenzivní chov ryb bez přihnojování a přikrmování.
čolek obecný *(Triturus vulgaris)*	Období pobytu v rybníku je relativně krátké – pouze mezi 3. až 4. měsícem, vzdálenost, na které následně migruje, může být velmi značná, zimování v lesním podrostu.	Ochrana spočívá především v zajištění vhodného biotopu pro páření a bez rybí osádky (PL-1), následně pak alespoň časové omezení přípravy půdy pro obnovu porostů, tak aby nedocházelo k nadměrnému poškozování a hubení přítomných, případně zimujících jedinců.
čolek horský *(Triturus alpestris)*	Období rozmnožování počíná během 14 dnů po skončení zimního spánku (III. – VII.). Mimo období rozmnožování žije na souši. Zimují od října pod kameny nebo v úkrytech v zemi.	Podobně jako u dalších druhů obojživelníků je nutné udržovat stálou vodní hladinu (PL-1), zejména v době rozmnožování. Vodní plocha by měla být prosvětlená. Likvidace náletů musí být prováděna pouze mechanicky. Při použití chemických prostředků by mohlo dojít k úniku toxických látek do vody.
kuňka ohnivá (*Bombina bombina*)	Období pobytu ve vodním prostředí relativně dlouhé – mezi 3. až 8. měsícem, na zimování se příliš od vody nevzdaluje, odborná literatura uvádí maximální migrační vzdálenost 100 m.	Udržování stálé vodní hladiny (PL-1) a omezit manipulaci s vodní hladinou, její trvalé oslunění, býložravá rybí obsádka. Pravidelné vyřezávání náletových dřevin z okrajů vodních ploch, občasné sečení litorálních porostů (PL-2).
ropucha obecná *(Bufo bufo)*	Jako zimní úkryt jí slouží bezmrazá místa, pod většími kameny, v děrách v listnatých lesích a v křovinách. Tah trvá jen velmi krátce a probíhá v březnu až květnu. Ze všech stran se tyto žáby soustřeďují u týchž vod, v nichž se narodily.	Zajištění vhodného biotopu pro páření, tj. rozmanité typy vodních ploch (PL-1), ideální žádná či býložravá rybí obsádka .
skokan zelený *(Rana esculenta)*	Tráví velkou část života u vody a ve vodě. Zimuje na souši nebo ve vodě, v závislosti na velikosti a hloubce obývané vodní plochy.	Zajištění vhodného biotopu pro páření, tj. čisté vodní plochy se standardním porostem.
rosnička zelená *(Hyla arborea)*	Po celou vegetační sezonu mimo dobu rozmnožování žije suchozemsky na příbřežní vegetaci. Ve vodě s e objevuje v dubnu až květnu.	Ochrana spočívá především v zajištění vhodného biotopu pro páření a bez rybí obsádky. Důležitý je výskyt vhodné příbřežní osluněné vegetace. Nežádoucí je nekontrolované zarůstání břehů dřevinami.

f) zásady jiných způsobů využívání území
Okolí vodní plochy by mělo být ochráněno před dalším jiným negativním působením člověka.

3.1.2 Podrobný výčet navrhovaných zásahů a činností v území

a) lesy
V ploše ZCHÚ nejsou zastoupeny lesní porosty.

b) rybníky (nádrže)
Veškeré zásahy související s údržbou vodního díla musí být prováděny citlivě, aby nedocházelo k poškození zdejších populací obojživelníků. Zejména v letním období může docházet ke snížení vodní hladiny výparem. Je proto nepřípustné její další záměrné snižování. Žádoucí je uchování vysoké biodiverzity vodních organismů a vhodných životních podmínek pro faunu i flóru. Chov ryb a vodní drůbeže je vzhledem k předmětu ochrany nepřijatelný.

Celkově lze zásady shrnout do několika bodů:

- zamezení manipulace s vodní hladinou (PL-1) v období rozmnožování obojživelníků a jejich pobytu ve vodě (tj. začátek března – začátek října), rybník nebude letněn; při případném odbahnění je možné rybník vypustit již koncem srpna;
- zachování břehových porostů a péče o ně - sečení rákosových a orobincových porostů, částečné vykácení náletu (zejména nepůvodní druhy), vytvoření osluněných míst, ponechání litorálního pásma (PL-2);
- zabránění zazemnění vodní plochy (PL-1), odstranění organické hmoty (např. spadané větve), kterou může být vodní plocha zanášena, regulace vegetace na ploše rybníčku, v případě potřeby provést šetrné odbahnění na základě zpracovaného projektu (pouze v období X. až II.);
- zamezení chovu ryb a vodní drůbeže;
- zákaz hnojení a přikrmování;
- zákaz používání chemických látek.

Příloha č. M3, č. T2:
Mapa dílčích ploch a objektů 1:2 000 – příloha M3
Popis dílčích ploch a objektů výčet plánovaných zásahů v nich – příloha T2 (kapitola 3.1.1)

c) nelesní pozemky
Péče a navržená opatření pro hráz (PL-3):

- pravidelné odstraňování náletových dřevin (1x za 5 let nebo dle potřeby);
- odvoz vzniklé biomasy;
- zabránění průsakům z tělesa hráze;
- kontroly technického stavu požeráku.

Péče a navržená opatření pro břehy a litorální pásmo (PL-2)

- pravidelné odstraňování náletových dřevin (1x za 5 let nebo dle potřeby, na podzim);
- pravidelné odstraňování rákosin při jejich expanzi (1x za 2 roky v období konec května až začátek června);
- odvoz biomasy (nepálit na místě).

Mapa dílčích ploch a objektů 1:2 000 – příloha M3
Popis dílčích ploch a objektů výčet plánovaných zásahů v nich – příloha T2 (kapitola 3.1.1)

3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností

Ochranným pásmem je podle ustanovení § 37, odst. 1, zákona č. 114/1992 Sb. území ve vzdálenosti 50 m od hranice přírodní památky. V ploše ochranného pásma je možné dle § 37, odst. 2, zákona č. 114/1992 Sb. povolit používání chemických látek, které by výrazněji ovlivnily chemismus vody v rybníku, pouze za podmínek stanovených orgánem ochrany přírody. Při obnově lesa v ochranném pásmu je vhodné využívat stanovištně odpovídající dřeviny. Na ostatních plochách (zejména hráz rybníka) je nutné cyklické odstraňování náletových dřevin.

Příloha č. M2:
Katastrální mapa 1:2 000 se zákresem ZCHÚ

3.3 Zaměření a vyznačení území v terénu

Bude provedeno značení hranic přírodní památky v souladu s vyhláškou č. 64/2011 Sb. V dalších letech se doporučuje průběžná kontrola pruhového značení hranic PP, sloupků se státním znakem a jejich případná obnova.

3.4 Návrhy potřebných administrativně-správních opatření v území

U pozemků nacházejících se v ZCHÚ je třeba po nabytí účinnosti zřizovacího předpisu vyznačit zájmy ochrany přírody příslušným způsobem do evidence katastru nemovitostí.

3.5 Návrhy na regulaci rekreačního a sportovního využívání území veřejností

Nejsou

3.6 Návrhy na vzdělávací využití území

Nejsou. Upoutání širší veřejnosti na toto ZCHÚ není z hlediska ochrany ani žádoucí.

3.7 Návrhy na průzkum či výzkum a monitoring předmětu ochrany území

Monitoring výskytu čolka velkého *(Triturus cristatus)* a dalších ohrožených druhů obojživelníků bude prováděn každoročně. Cílem monitoringu je zachycení aktuálních početních stavů a významnějších změn v populacích.

4. Závěrečné údaje

4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací). Použité ocenění vychází z nákladů obvyklých opatření platných pro rok 2011 (dle Ceníku AOPK)

Druh zásahu (práce) a odhad množství (např. plochy)	**Orientační náklady za rok (Kč)**	**Orientační náklady za období platnosti plánu péče (Kč)**
		Opakované zásahy
Kosení rákosových porostů, odvoz biomasy	4 000	28 000
Odstraňování náletů, likvidace biomasy		27 000
Opakované zásahy celkem (Kč)	3 800	**55 000**
N á k l a d y c e l k e m (Kč)	----------	**55 000**

4.2 Použité podklady a zdroje informací

Demek, J. a kol. (1987): Zeměpisný lexikon ČSR - Hory a nížiny. Academia, Praha

Kol. autorů, (1960): Podnebí ČSSR – Tabulky, ČHMU, Praha

Quitt, E. (1975): Mapa klimatických oblastí ČSR 1:500.000. Geografický ústav ČSAV, Brno

Petříček, V. et al. (1999): Péče o chráněná území – I. Nelesní společenstva. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky, Praha

MŽP a AOPK ČR (2004): Zásady péče o nelesní biotopy v rámci soustavy NATURA 2000

Natura 2000: Evropsky významné lokality v České republice [online]. [cit. 2012-07-09] URL: <http://www.nature.cz/natura2000/narizeni_vlady/CZ0523011.html>.

Územní plán obce Žernov se změnami, Ing. arch. Alena Koutová [online]. [cit. 2012-07-09] URL: <http://up.kr-kralovehradecky.cz/upd/_mapy/html/vyhlasky/574708_Z2_TC.pdf>.

Mapový portál: Národní geoportál INSPIRE [online]. [cit. 2012-07-09] URL: <http://geoportal.gov.cz/web/guest/home>.

ČUZK: WMS služba http://wms.cuzk.cz/wms.asp

Zápisy z jednání Pracovní skupiny pro vyhlášení PP Pod Rýzmburkem

Vlastní terénní šetření 2012

Dokumentace:

David Číp (2012): Batrachologický průzkum EVL CZ0523011 - Pod Rýzmburkem – ZO ČSOP JARO Jaroměř

Mgr. Dančák Martin (2012): Botanický průzkum EVL CZ0523011 - Pod Rýzmburkem

MěÚ Náchod (2007): Povolení k nakládání s vodami pro Rýzmburský rybník

Legislativa:

Zákon č. 114/92 Sb.
Vyhláška č. 64/2011 Sb.
Nařízení vlády č. 208/2012 Sb.
Sdělení MŽP č. 81/2008 Sb.

4.3 Seznam mapových listů

a) Základní mapa České republiky 1:10 000 v rastrové formě (RZM 10)

číslo mapového listu:
10180622
(ke zpracování zapůjčeno od Královéhradeckého kraje)

b) Ortofotomapa České republiky 1:5 000

číslo mapového listu:
Brou_9_9_4
(ke zpracování zapůjčeno od Královéhradeckého kraje)

4.4 Seznam používaných zkratek

BC	biocentrum
BK	biokoridor
EVL	Evropsky významná lokalita
IUCN	International Union for Conservation of Nature (Světový svaz ochrany přírody)
KN	katastr nemovitostí
KŘ	krajské ředitelství
k.ú.	katastrální území
LČR	Lesy České republiky
LHC	lesní hospodářský celek
LHO	lesní hospodářská osnova
LHP	lesní hospodářský plán
LT	lesní typ
LÚSES	lokální územní systém ekologické stability
LV	list vlastnictví
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OP	ochranné pásmo
PK	pozemkový katastr
PO	ptačí oblast
PP	plán péče (případně též přírodní památka – podle souvislosti v textu)
RBC	regionální biocentrum
RK	regionální biokoridor
SES	systém ekologické stability
SLT	soubor lesních typů
TKSP	Taxonomický klasifikační systém půd
TTP	trvalý travní porost
ÚHUL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚSES	Územní systém ekologické stability
ZCHÚ	zvláště chráněné území
ZM	základní mapa

4.5 Zpracovatel plánu péče

kolektiv autorů firmy ŠINDLAR s. r. o.:
Mgr. Jan Zapletal, Mgr. Jan Schejbal, Mgr. Klára Ležíková

provozovna Na Brně 372/2a, 500 06 Hradec Králové, v listopadu 2012

5. Obsah

1. Základní údaje o zvláště chráněném území 2
1.1 Základní identifikační údaje 2
1.2 Údaje o lokalizaci území 2
1.3 Vymezení území podle současného stavu katastru nemovitostí 2
1.4 Výměra území a jeho ochranného pásma 3
1.5 Překryv území s jinými chráněnými územími 4
1.6 Kategorie IUCN 4
1.7 Předmět ochrany ZCHÚ 4
1.8 Předmět ochrany EVL anebo PO, s kterými je ZCHÚ v překryvu 5
1.9 Cíl ochrany 6
2. Rozbor stavu zvláště chráněného území s ohledem na předmět ochrany 7
2.1 Stručný popis území a charakteristika jeho přírodních poměrů 7
2.2 Historie využívání území a zásadní pozitivní i negativní vlivy lidské činnosti v minulosti, současnosti a blízké budoucnosti 10
2.3 Související plánovací dokumenty, správní rozhodnutí a právní předpisy 11
2.4 Současný stav zvláště chráněného území a přehled dílčích ploch 11
2.5 Zhodnocení výsledků předchozí péče a dosavadních ochranářských zásahů do území a závěry pro další postup 12
2.6 Stanovení prioritních zájmů ochrany území v případě jejich možné kolize 12
3. Plán zásahů a opatření 13
3.1 Výčet, popis a lokalizace navrhovaných zásahů a opatření v ZCHÚ 13
3.2 Zásady hospodářského nebo jiného využívání ochranného pásma včetně návrhu zásahů a přehledu činností 16
4.1 Předpokládané orientační náklady hrazené orgánem ochrany přírody podle jednotlivých zásahů (druhů prací). Použité ocenění vychází z nákladů obvyklých opatření platných pro rok 2011 (dle Ceníku AOPK) 17
4.2 Použité podklady a zdroje informací 18
4.3 Seznam mapových listů 19
4.4 Seznam používaných zkratek 20
4.5 Zpracovatel plánu péče 20
5. Obsah 21
Příloha T2 - Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich 23

Součástí plánu péče jsou dále tyto přílohy

Tabulky: Příloha T2 - **Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich** (Tabulka k bodu 2.5.2, 2.5.3 a 2.5.4 a k bodu 3.1.2)

Mapy: Příloha M1 - **Orientační mapa s vyznačením území 1:10 000**

Příloha M2 - **Katastrální mapa se zákresem ZCHÚ 1:2 000**

Příloha M3 - **Mapa dílčích ploch 1:2000**

Příloha T2 - Popis dílčích ploch a objektů na nelesních pozemcích a výčet plánovaných zásahů v nich

označení plochy nebo objektu	název	výměra (m^2)[i]	stručný popis charakteru plochy nebo objektu a dlouhodobý cíl péče	doporučený zásah	naléhavost[ii]	termín provedení	interval provádění
PL-1	vodní plocha	6 808	Vodní plocha se stálou vodní hladinou	Udržovat stálou vodní hladinu, nemanipulovat s ní záměrně v období od 1. 3. do 31.8.. Zabránit zazemnění vodní plochy – vhodné je provedení šetrného odbahnění.	2	odbahnění – říjen až březen	
PL-2	litorál	1408	Litorální pásmo a společenstva na něj navazující. Jsou významným biotopem, který je nutné zachovat k udržení populací přítomných obojživelníků	Mokřady není nutné udržovat, až na sečení rákosových porostů. Zamezení expanze rákosin.	2	konec května	1x za 2 roky
PL-3	hráz	465	Hráz Rýzmburského rybníka. Dlouhodobým cílem je udržovat její dobrý stav	Nutné zachovávat a udržovat dobrý stav hráze. Zamezit nežádoucímu průsaku vody z rybníka. Odstraňování náletových dřevin z tělesa hráze	2	říjen - prosinec	1x za 5 let

[i] Výměry jednotlivých dílčích ploch byly vypočteny v prostředí GIS. Jejich součet činí 0,8681 ha. Tato plocha neodpovídá celkové výměře ZCHÚ (0,7602 ha), která byla stanovena součtem výměr parcel dle KN

[ii] **naléhavost** - stupně naléhavosti jednotlivých zásahů se uvádí podle následujícího členění:

1. stupeň - zásah naléhavý (nelze odložit, je nutný pro zachování předmětu ochrany),
2. stupeň - zásah vhodný
3. stupeň - zásah odložitelný